

A gyülekezeti énekek bevezetésére igyekszünk kidolgozott intonációkat alkalmazni. Nem ritka, hogy a fő és záró énekek előtt hosszabb (egy-másfél perces) saját korálelőjátékokat alkalmazunk, vagy más, „rendes” zeneszerzőtől származó darabot játszunk el. Az intonációk a délutáni istentiszteleteken már teljesen betöltik szerepüket, ugyanis itt nincs külön énekbemondás. Távlati céljaink közt szerepel ennek megvalósítása és alkalmazása a főistentiszteleteken is.

Az alapvető komponálási technikák elsajátításában nagy segítséget nyújtott nekünk a Karasszon Dezső és Kovács Szilárd által vezetett „liturgikus orgonajáték” nevű tantárgy. Sokat tanulunk a más „szolgatársakkal” folytatott személyes konzultációkból, illetve Gárdonyi Zsolt ilyen jellegű kurzusaiból, amelyek minden szempontból példaértékűek.

A kántori szolgálatokat alapvetően lelki munkának tartjuk, amely nagy felelősséggel, és ha Isten áldásait adja hozzá, nagy gyönyörűséggel jár. Az ószövetségi áldozatbemutatókról olvashatjuk, hogy nem az a lényeg: gerlefiókat visznek-e vagy tulkot, hanem hogy az áldozati állat ép-e vagy sem. Az Istennek szentelt zene pontosan ilyen áldozat — gondoljunk erre valamennyiszer gyülekezet elé állunk, orgona mellé ülünk, vagy éppenséggel intonációt írunk!

Bessenyei Mihály és Nádasi Dorottya

Vespera

Esti énekes istentisztelet a Vox Antiqua közreműködésével

Isten igéjét nemcsak szavakkal, hanem énekléssel és zenével is hirdethetjük. Az Istennek szentelt zene ügye már Dávid korának szertartási reformjában központi helyet foglalt el. (ld. 1Chr 25) Számos bibliai könyv, mint a Zsoltárok könyve, az Énekek Éneke, vagy ami nem annyira közismert: a legtöbb próféta irat, énekelve, gyakran gazdag hangszeres közreműködéssel szólalt meg. Isten dicsőítése éppoly fontos helyet foglalt el a liturgiai gyakorlatban —és a hívek gondolkodásában— mint a róla szóló tanítás vagy prédikáció.

A szent zene a keresztyén egyház életében is kulcsszerepet játszott. Már az egészen korai időkben megjelentek olyan istentiszteleti formák, amelyeken Isten dicsőítése és magasztalása állt a középpontban. Klasszikusan ilyen forma a vespera (vecsernye), mely a régi magyar református gyakorlatnak szerves része volt, mint ahogy katolikus és evangélikus testvéreinknél helyenként ma is az. Manapság egyre több gyülekezetünk kezdi újra fölfedezni ezt a formát, de még inkább az abban rejlő igei-zenei és közösségi lehetőségeket.

Nálunk a vesperák négy éve rendszeresek. Idén október 9-én tartottuk a huszadikat, ahol rendhagyó módon, de reméljük: hagyományt teremtve, a Vox Antiqua kamarakórus szolgált Kiss Csaba vezényletével. A szertartás összeállításakor Bach-korabeli istentiszteleti mintákat is figyelembe vettünk:

Orgona előjáték — J. S. Bach: C-dúr prelúdium, BWV 547
 Segítségül hívás (kórus és gyülekezet)
 Zsoltár — 111 (orgona intonáció, majd kórus és gyülekezet)
 Motetta — J. S. Bach: Lobet denn Herrn, alle Heiden, BWV 230 (kórus)
 Zsoltár — 252 (orgona intonáció, majd kórus és gyülekezet)
 Igeolvasás, csöndesség (lelkipásztor)
 Motetta — Gárdonyi Zoltán: Élet és békeesség (kórus)
 Korál — 264 (orgona intonáció, majd kórus és gyülekezet)
 Párvers (kórus és gyülekezet)
 Mária hálaéneke (kórus és gyülekezet)
 Imádság, Miatyánk, Áldás (lelkipásztor)
 Orgona utójáték — J. S. Bach: C-dúr fuga, BWV 547
 Áldásmondás (kórus és gyülekezet)

Ennek a vesperának kettős célja volt. Elsőként szerettünk volna rámutatni arra, hogy az orgona- és kórusművek jelentős része alapvetően nem koncerttermi, hanem istentiszteleti használatra íródott. Most a motetták, korálelőjátékok és szabad orgonaművek a megfelelő liturgikus funkcióban, ott és akkor szólalhattak meg, ahol valóban a helyükön vannak. Tehát nem *hangversenyt* akartunk rendezni, hanem *istentiszteletet* tartani. Másodszor és legfőbbképpen szerettük volna, hogy Isten magasztalása, az „Úrban való öröm” (Ph 4,4) kerüljön figyelmünk középpontjába. Ezt azért tartottuk fontosnak, mert jelenlegi egyházi gyakorlatunkra a *tanítás* a jellemző; a hivatalos rendtartásban nincs, vagy alig van olyan forma, amely a *dicsőítésre* építene.

A vesperán —a vendégkórusral és más gyülekezetből jöttekkel együtt— mintegy nyolcvan vettünk részt. Most is, mint általában, agapéval (szeretetvendégséggel) folytattuk az együttlétet. Köszönet ezért a felemelő alkalomért a Vox Antiqua kamarakórus tagjainak és vezetőjének, a szeretetvendégség szervezőinek, és mindenkinek, aki hangjával társult az Istent dicsőítő menyeyi seregek kórusához. Dicsőség Istennek!

Bessenyei Mihály

HÍREK

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának alapítására emlékeztek 2005 októberében. Az évforduló alkalmából az intézmény új kórusmű írására kérte fel Draskóczy Lászlót. Maga a szerző így vall művéről: „A kantáta szövegét Károli Gáspár: *Két könyv* c. műve (1563) első részéből merítettem, ahol szerzője azon elmélkedik, hogy országunk, amely *fényes, hatalmas és erős*, hogyan válhatott ennyire nyomorulttá és szerencsétlenné. Ennek okát abban leli meg, hogy magyar népünk elfordult Istentől és a *fősvénység, kevélység,*

irigység, részegeskedés, uzsoraság, tolvajság, paráznaság bűnében él, amely nem tetszik Istennek: *Ezért rabolják ki országunkat és ezért veretett el országunk határa* — írja. Ezek a gondolatok ma, a XXI. század elején véleményem szerint még mindig ugyanúgy érvényesek, mint 442 évvel ezelőtt, de hiszem, hogy helyzetünk nem reménytelen és van kiút, ha akarunk, visszafordulhatunk Istenhez. Vigyázzunk, nehogy beteljesedjék rajtunk a Biblia-fordító Károli Gáspár borúlátó megállapítása: *Valamely ország és nemzetség Istennek nem szolgál, el kell annak pusztulni.*